

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Finance a Finanční Nároky](#) > [Platební Neschopnost](#) > [Spain](#)

Platební neschopnost

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Španělsko

1 Proti komu lze zahájit insolvenční řízení?

Insolvenční řízení se vztahuje jak na dlužníky z řad občanskoprávních, tak podnikatelských subjektů bez ohledu na to, zda se jedná o fyzické nebo právnické osoby.

Tuto oblast upravují pravidla stanovená v přepracovaném znění insolvenčního zákona (*Texto Refundido de la Ley Concursal*) schváleného královským legislativním nařízením (*Real Decreto Legislativo*) č. 1/2020 ze dne 5. května 2020. Zákon č. 16/2022 de 5. září 2022 zavedl změny španělského insolvenčního práva za účelem provedení směrnice (EU) 2019/1023 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti těchto postupů.

Jaké druhy insolvenčních řízení stanoví španělský právní řád?

Nová úprava předpisů týkajících se insolvence stanoví tři druhy insolvenčních řízení:

1. úpadek (konkurs věřitelů) (*concurso de acreedores*) upravený v knize I přepracovaného znění insolvenčního zákona;
2. postupy restrukturalizace dluhu, včetně případného předchozího oznámení o zahájení jednání, jak je stanoveno v knize II;
3. a zvláštní postup pro mikropodniky, který je upraven v knize III.

Jaké jsou požadavky na zahájení úpadekového řízení podle knihy I?

Lze rozhodnout o úpadku jakéhokoli dlužníka bez ohledu na to, zda se jedná o fyzickou osobu (včetně nezletilých osob nebo osob, které nejsou způsobilé k právním úkonům) nebo právnickou osobu, podnikatele nebo spotřebitele, i když zákon určitým způsobem specifikuje, o jakou kategorii dlužníků se jedná, jako je tomu v případě zvláštního postupu pro mikropodniky, jenž se vztahuje na dlužníky, kteří jsou fyzickými nebo právnickými osobami, které vykonávají podnikatelskou nebo profesní činnost a splňují určité požadavky (článek 685).

U právnických osob lze rozhodnout o úpadku i v případě, že se nacházejí v likvidaci. Není podstatné, zda tvoří součást skupiny společností, jelikož o úpadku lze rozhodnout ohledně jedné nebo více společností, které tuto skupinu tvoří, nikoli však skupiny jako takové.

Insolvenční řízení lze zahájit ve vztahu k dědictví za předpokladu, že nebylo bezpodmínečně přijato.

O úpadku nelze rozhodnout u orgánů, které jsou součástí územního uspořádání státu, u veřejných institucí ani u jiných veřejnoprávních subjektů.

2 Jaké jsou podmínky pro zahájení insolvenčního řízení?

Podmínky pro zahájení insolvenčního řízení

Zákon stanoví určité subjektivní a objektivní požadavky, které je třeba splnit, aby bylo možné zahájit insolvenční

řízení:

A) Subjektivní předpoklad (článek 1): každý dlužník může využít insolvenčního řízení (úpadek, restrukturalizace, zvláštní postup pro mikropodniky), ať už se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu, podnikatele nebo spotřebitele.

O úpadku nelze rozhodnout u orgánů, které jsou součástí územního uspořádání státu, u veřejných institucí ani u jiných veřejnoprávních subjektů.

B) Objektivní předpoklad: platební neschopnost dlužníka, kterou se rozumí to, že není schopen pravidelně splácet své vymahatelné závazky, přičemž tato platební neschopnost může být aktuální nebo bezprostředně hrozící, pokud se předpokládá, že k nezaplacení dojde během tří následujících měsíců (článek 2). V případech, kdy k platební neschopnosti pravděpodobně dojde v příštích dvou letech, je rovněž možno využít postupu restrukturalizace (článek 585).

Strany, které mohou podat návrh na zahájení úpadkového řízení

Požadavky na podání insolvenčního návrhu se liší podle toho, zda tento návrh podává dlužník nebo věřitelé.

Pokud insolvenční návrh podává dlužník (dobrovolné řízení), musí před soudem zdůvodnit, že se nachází v situaci aktuální platební neschopnosti nebo že mu platební neschopnost bezprostředně hrozí; to znamená, že není schopen pravidelně plnit své vymahatelné závazky. Pokud se jedná o situaci aktuální platební neschopnosti, je dlužník povinen podat insolvenční návrh do dvou měsíců od okamžiku, kdy se o své platební neschopnosti dozví nebo se o ní měl dozvědět.

Dlužník musí společně s tímto návrhem předložit určité dokumenty, jako například zprávu o své hospodářské činnosti, soupis majetku, seznam věřitelů s uvedením záruk úvěru, seznam zaměstnanců a své účetnictví, pokud má povinnost je vést.

Dlužníci, jimiž mohou být fyzické i právnické osoby, jsou povinni podat insolvenční návrh, pokud se nacházejí v situaci aktuální platební neschopnosti, která je definována jako situace, kdy daná osoba není schopna pravidelně plnit své vymahatelné závazky. Na druhou stranu v případě bezprostředně hrozící platební neschopnosti (tj. dosud k ní nedošlo, ale předpokládá se, že k ní dojde) jsou dlužníci oprávněni jednoduše navrhnout prohlášení úpadku (*declaración de concurso*).

Podání tohoto návrhu u obchodního soudu (*juzgado de lo mercantil*) musí splňovat určité závazné požadavky stanovené v člancích 6 a 7 přepracovaného znění insolvenčního zákona (zpráva o finanční a právní historii dlužníka; informace, zda provozuje hospodářskou činnost; pokud se jedná o právnickou osobu, musí identifikovat své akcionáře, správce nebo likvidátory a statutárního auditora; soupis svých aktiv a práv včetně příslušných informací umožňujících jejich identifikaci; abecední seznam věřitelů s uvedením adresy, výše a splatnosti pohledávek a stávajících záruk; případně seznam zaměstnanců; pokud je dlužník povinen vést účetnictví, musí předložit účetní knihy; a pokud patří do skupiny společností, musí to uvést a předložit konsolidovanou účetní závěrku této skupiny).

Dlužník má povinnost spolupracovat s insolvenčním soudcem a s insolvenčními správci, a to nejen pasivně tak, že vyhoví požadavkům, které jsou na něj vzneseny, ale rovněž v aktivním smyslu tak, že oznamuje veškeré významné skutečnosti. Tato povinnost zahrnuje rovněž povinnost dostavit se (k soudu a ke správcům), spolupracovat a poskytovat informace. Tyto povinnosti se týkají dlužníků, které jsou fyzickými osobami, a *de facto* nebo *de iure* členů představenstva právnických osob, kteří tuto funkci vykonávají v současné době nebo ji vykonávali v uplynulých dvou letech. Nedodržení této povinnosti vede k presumpci úmyslného porušení povinnosti nebo hrubé nedbalosti pro účely prohlášení úpadku z viny úpadce (v případech, ve kterých se použije oddíl o stanovení viny, tj. v důsledku schválení poškozujícího ujednání nebo zahájení likvidačního řízení).

Dlužník může být prohlášen za osobu, jež platební neschopnost zapříčinila, a sankcionován. Jedním z cílů insolvenčního řízení je analyzovat příčiny platební neschopnosti, a zejména to, zda chování dlužníka nebo jiných osob, které jsou s ním přímo nebo nepřímo spojeny, přispělo k jejímu vzniku nebo zhoršení. To zahrnuje objasnění odpovídajících závazků pomocí tabulky sankcí uvedených v člancích 455 a 456 přepracovaného znění insolvenčního zákona.

Zahájení řízení a okamžik, kdy nastávají jeho účinky

Soudce je povinen přezkoumat předloženou dokumentaci, a je-li platební neschopnost nebo bezprostředně hrozící platební neschopnost opodstatněná, prohlásí úpadek dlužníka ke dni podání návrhu, případně k následujícímu dni. Je-li předložená dokumentace neúplná, může soudce povolit jednu pětidenní lhůtu na její doplnění.

Návrh na rozhodnutí o úpadku může podat také některý z věřitelů a v takovém případě se jedná o obligatorní konkursní řízení (*concurso necesario*). Věřitelé, kteří žádají o prohlášení úpadku, musí aktuální platební neschopnost dlužníka doložit a poskytnout důkazy o exekučním titulu vůči dlužníkovi, z nichž vyplývá, že neobdrželi majetek ve výši postačující na pokrytí dluhu, případně doložit určité skutečnosti vedoucí k presumpci úpadku, například: že dlužník přestal obecně platit své závazky; že dochází k rozsáhlému obstarávání majetku dlužníka, k urychlenému ukrývání nebo likvidaci jeho majetku; nebo že nejsou hrazeny určité dluhy (daně, sociální zabezpečení, pohledávky zaměstnanců).

Pokud insolvenční návrh podá věřitel, je dlužník předvolán a může prohlášení úpadku napadnout. V takovém případě nařídí soudce jednání, na němž mohou strany s určitými omezeními předložit důkazy, přičemž soudce rozhodne o tom, zda se dlužník nachází v situaci aktuální platební neschopnosti, či nikoli, a v příslušném případě vydá rozhodnutí o úpadku (konkursu). Řízení se zahajuje také v případě, že dlužník akceptuje rozhodnutí o úpadku (konkursu), nenapadne ho nebo se uvedeného jednání nezúčastní.

Dlužníci, kteří jsou fyzickými osobami nacházejícími se v aktuální platební neschopnosti nebo jimž platební neschopnost bezprostředně hrozí a jejichž odhadované závazky nepřesahují pět milionů EUR, mohou požádat o řízení s cílem dosáhnout dohody o mimosoudním vyrovnání (*acuerdo extrajudicial de pagos*). Totéž mohou učinit i právnické osoby, které splňují požadavky stanovené v článku 631 přepracovaného znění insolvenčního zákona.

Rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení nabývá účinnosti okamžikem svého vydání, a to i v případě, že je proti němu podáno odvolání.

Zveřejnění rozhodnutí o platební neschopnosti

Rozhodnutí o úpadku se pokud možno zveřejní prostřednictvím elektronických médií a výpis z předmětného rozhodnutí se zveřejní v Úředním věstníku (*Boletín Oficial del Estado*), soudce však může nařídít jeho zveřejnění ve více médiích, pokud to považuje za nezbytné.

Dočasná opatření

Na žádost osoby, která podává insolvenční návrh, a případně po složení jistoty k zajištění případných závazků může soudce poté, co návrh přijme k projednání, přijmout nezbytná opatření, která zajistí, aby dlužník nemohl s majetkem nakládat, a to způsobem stanoveným obecnými procesními právními předpisy.

3 Jaký majetek tvoří majetkovou podstatu? Jak se nakládá s majetkem, který dlužník nabyt nebo na něj přešel po zahájení insolvenčního řízení?

Majetek tvořící součást majetkové podstaty

Veškerý majetek a práva dlužníka v okamžiku prohlášení úpadku tvoří součást majetkové podstaty, tj. „majetku, který spadá do daného řízení“; spadá tam i veškerý majetek, který dlužník získá nebo který je mu vrácen v průběhu řízení. Výjimku tvoří majetek, který je ze zákona prohlášen za neobstavitelný.

Věřitelé s přednostními právy na lodi nebo letadla mohou tento majetek oddělit od majetkové podstaty tak, že přijmou opatření, která jim umožňují odvětvové právní předpisy.

V případě, že jsou dlužníky v insolvenčním řízení fyzické osoby, které jsou manželi, bude majetek každé z nich součástí majetkové podstaty, a pokud se jejich majetkové poměry řídí režimem společného jmění manželů, bude do ní zahrnut rovněž jejich společný majetek, je-li to nezbytné pro úhradu závazků dlužníka.

Insolvenční řízení nevyžaduje přerušování činnosti dlužníka, který může být ve své společnosti i nadále činný v souladu s ujednáním, jež se týká povolení nebo pozastavení jeho pravomocí. V případech dohledu nad

pravomocemi dlužníka je obvykle nutné povolení insolvenčních správců, pokud jde o správu majetku nebo nakládání s ním. Některé úkony obecné povahy ale mohou být povoleny, a to tehdy, pokud tvoří součást běžné činnosti společnosti. V zásadě platí, že majetek nelze až do schválení dohody s věřiteli nebo do zahájení likvidačního řízení zatížit za účelem financování společnosti v úpadku, aniž by k tomu dal souhlas soud. Následující oddíl vysvětluje způsoby pozastavení pravomocí dlužníka nebo dohledu nad nimi.

Jedna polovina financování na základě nového peněžního příjmu v rámci procesu refinancování je považována za pohledávku vůči majetkové podstatě.

4 Jaké pravomoci má dlužník a jaké insolvenční správce?

Pravomoci dlužníka

V zásadě se vychází z rozdílu mezi dobrovolným řízením a obligatorním řízením (článek 29). V prvním případě dlužník i nadále spravuje svůj majetek a nakládá s ním a podléhá dohledu správce, který k tomu musí udělit oprávnění nebo souhlas. V případě obligatorního řízení je pravidlo opačné; pravomoc dlužníka spravovat svůj majetek a nakládat s ním je pozastavena a dlužník je nahrazen insolvenčním správcem. Účelem této právní úpravy není sankcionovat dlužníka v úpadku, ale zachovat majetek a zabezpečit výsledek řízení.

Rozhodujícím kritériem je však pokračování hospodářské činnosti dlužníka; z tohoto důvodu se v článku 111 insolvenčnímu správci umožňuje, aby vyhotovil soupis činností, které jsou z titulu své povahy a výše osvobozeny od nezbytné kontroly. Tento systém je flexibilní, neboť soudce může na základě odůvodněného rozhodnutí nařídít pozastavení výkonu pravomocí i v případě dobrovolného řízení, a naopak v případě obligatorního řízení může nařídít pouhý dohled na základě systému udělování oprávnění nebo souhlasu, přičemž uvede rizika, jimž se hodlá vyhnout, a výhody, které lze dle jeho předpokladu získat.

Obdobně lze na žádost insolvenčního správce v libovolné pozdější fázi pozměnit i počáteční systém omezení nebo nahrazení pravomocí, a to rovněž na základě odůvodněného rozhodnutí a po vyslechnutí dlužníka v úpadku (tato změna není automatická) s požadavkem, aby této změně byla poskytnuta stejná publicita, jaká byla poskytnuta v případě rozhodnutí o úpadku.

Po skončení řízení končí i toto omezení pravomocí. V opačném případě se prodlužuje až do schválení dohody s věřiteli, která může stanovit opatření omezující nebo zcela zakazující pravomoci dlužníka. Pokud dojde k ukončení insolvenčního řízení likvidací, znamená zahájení této fáze pozastavení pravomocí dlužníka.

Cílem insolvenčního zákona je zpravidla to, aby majetek dlužníka, na který se insolvenční řízení vztahuje, zůstal nezměněn; v některých případech je však možné, že část majetku dlužníka bude v průběhu insolvenčního řízení se souhlasem soudce prodána, přičemž v některých případech nebude tento souhlas nutný. V průběhu insolvenčního řízení je rovněž možný prodej výrobních jednotek způsobem stanoveným v článku 215 a násl. přepracovaného znění insolvenčního zákona.

Jako výjimka z obecného pravidla kontinuity činnosti dlužníka v úpadku je stanoveno, že na žádost insolvenčního správce a po vyslechnutí dlužníka a zástupců zaměstnanců lze uzavřít kanceláře dlužníka nebo pozastavit jeho činnost. Pokud to znamená hromadné ukončení, pozastavení nebo změnu pracovních smluv, musí soudce postupovat v souladu se zvláštními pravidly.

Zákon stanoví rovněž zvláštní povinnosti týkající se účetnictví dlužníka a samostatně upravuje dopady insolvenčního řízení na řídicí orgány právnických osob v úpadku.

Jmenování a pravomoci insolvenčního správce

Insolvenční správce je nezbytná osoba či nezbytný orgán, která (který) pomáhá soudci a je pověřen(a) správou insolvenčního řízení. Po zahájení insolvenčního řízení nařídí soud započítí druhé fáze tohoto řízení, která zahrnuje vše, co souvisí se jmenováním tohoto správce, s ustanoveními, jimiž se řídí výkon jeho funkce, a s jeho pravomocemi a odpovědností.

Insolvenční správce je vybírán z fyzických a právnických osob dobrovolně zapsaných do veřejného insolvenčního rejstříku (*Registro Público Concursal*) v souladu s podmínkami stanovenými zákonem. Pro tyto účely se rozlišuje mezi insolvenčním řízením malého, středního a velkého rozsahu. První jmenování z tohoto seznamu se provádí

losem a následně střídavě s výjimkou řízení velkého rozsahu, kdy soudce může jmenovat insolvenčního správce, kterého považuje za nejvhodnějšího, s uvedením důvodů a podle kritérií stanovených zákonem. V případě insolvenčního řízení, které se týká úvěrové instituce, jmenuje soudce insolvenčního správce vybraného z osob navrhaných Fondem pro řádnou restrukturalizaci bank (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Soudce musí jmenovat insolvenční správce vybrané z osob navržených Státní komisí pro obchodování s cennými papíry (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), pokud se řízení týká subjektů, které podléhají jejímu dohledu, případně Konsorciem pro pojistné náhrady (*Consortio de Compensación de Seguros*) v případě pojišťoven.

Zpravidla je jmenován pouze jeden insolvenční správce. Insolvenční soudce může v insolvenčním řízení výjimečně, a pokud je to odůvodněno veřejným zájmem, jmenovat jako druhého insolvenčního správce orgán veřejné správy, který je věřitelem, nebo veřejnoprávní subjekt, který je věřitelem a je s tímto orgánem veřejné správy propojen nebo je mu odpovědný.

Ustanovení článku 57 a násl. přepracovaného znění insolvenčního zákona podrobně vymezují právní postavení insolvenčního správce, který plní tyto druhy povinností: povinnosti procesního charakteru; povinnosti týkající se dlužníka nebo jeho řídicích orgánů; povinnosti týkající se pracovněprávních záležitostí; povinnosti týkající se práv věřitelů; povinnosti v oblasti podávání zpráv a hodnocení; povinnosti spojené s realizací nebo likvidací majetku a povinnosti sekretariátu. Jejich nejdůležitější povinností je předložit zprávu podle článku 292, ke které musí přiložit návrh na soupis majetku a seznam věřitelů.

Odměny insolvenčním správcům stanoví soud v souladu se sazebníkem odměn stanoveným královskou vyhláškou č. 1860/2004 ze dne 6. září 2004.

Jmenovaný insolvenční správce musí tuto úlohu přijmout a soudce jej může v odůvodněném případě odmítnout nebo odvolat. Může také jmenovat pověřené asistenty, kteří mu budou pomáhat při výkonu jeho povinností.

Insolvenční soudce

Příslušnost k projednávání insolvenčních řízení spadá do oblasti obchodního práva jakožto specializovaného odvětví práva občanského. Soudce prohlásí konkurs a vede řízení. Článek 86b zákona č. 6/1985 ze dne 1. července 1985 o soudní moci (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) stanoví seznam pravomocí soudců obchodních soudů, který zahrnuje zejména veškerou problematiku související s insolvenčním řízením.

V rozhodnutí o úpadku (konkursu) nebo před jeho vydáním v rámci preventivních opatření může soudce omezit základní práva dlužníka. Tato omezení mohou spočívat: a) ve sledování poštovní a telefonní komunikace; b) v povinnosti zdržovat se na místě pobytu s možností domácího vězení; a c) ve vstupu do místa bydliště a domovní prohlídce. Je-li dlužníkem právnická osoba, lze tato opatření přijmout i ve vztahu ke všem nebo některým současným členům představenstva nebo likvidátorům (kteří tuto úlohu zastávali v uplynulých dvou letech).

Články 52 a 53 přepracovaného znění insolvenčního zákona udělují insolvenčnímu soudci „výhradní a výlučnou“ pravomoc ohledně souboru otázek, jež obecně zahrnují veškeré úkony, které jsou namířeny vůči majetku dlužníka v úpadku nebo k němu mají přímý vztah. Soudce je rovněž oprávněn vydávat rozhodnutí o kolektivním schválení či pozastavení pracovních smluv v případě prohlášení úpadku zaměstnavatele, a rozhodovat o žalobách týkajících se odpovědnosti členů představenstva nebo likvidátorů společnosti v úpadku.

Při rozhodování o předběžných opatřeních a pouze pro účely insolvenčního řízení se pravomoc soudce vztahuje také na správní nebo sociální otázky přímo související s insolvenčním řízením.

Insolvenční zákon (*Ley Concursal*) stanoví pravidla mezinárodní a územní příslušnosti a zvláštní pravidla povinného procesního postupu, jež mají přednost před pravidly stanovenými v obecných procesních právních předpisech.

5 Za jakých podmínek lze uplatnit započtení pohledávek?

Po zahájení insolvenčního řízení již nelze provést započtení pohledávek nebo dluhů dlužníka v úpadku. Započtení pohledávek je však přípustné v případě, že jeho požadavky byly splněny před prohlášením úpadku (konkursu), a to i v případě, že předmětné rozhodnutí je vydáno později. Tyto požadavky jsou obecně stanoveny v článku 1196 občanského zákoníku (*Código Civil*) (reciprocita pohledávek, homogenita dluhů, splatnost, jakož i likvidní povaha

a vymahatelnost).

Insolvenční řízení se zahraničním prvkem jsou z tohoto pravidla vyňata, pokud to právo platné pro vzájemné pohledávky dlužníka v úpadku v situacích platební neschopnosti umožňuje.

6 Jaké účinky má insolvenční řízení na probíhající smlouvy, jichž je dlužník smluvní stranou?

Účinky na smlouvy, jichž je dlužník smluvní stranou

Přepracované znění insolvenčního zákona upravuje účinky insolvenčního řízení na smlouvy uzavřené mezi dlužníkem v úpadku a třetími osobami podle článku 156 a násl.; jeho ustanoveními jsou dotčeny ty smluvní závazky, které nebyly před prohlášením úpadku splněny. Tato problematika se týká dvoustranných smluv, neboť jednostranné smlouvy stanoví uznání pohledávek věřitelů, kteří jsou třetími stranami, případně požadavek na to, aby jejich pohledávky byly zahrnuty do majetkové podstaty, jak je uvedeno v článku 157. Smlouvy uzavřené s orgány veřejné správy jsou upraveny zvláštním správním právem.

Článek 156 stanoví obecnou zásadu, že pouhé prohlášení úpadku samo o sobě nemá vliv na smlouvy se vzájemnými závazky, které dlužník v úpadku nebo druhá strana dosud nesplnila. Povinnosti dlužníka v úpadku se započtou proti majetkové podstatě. Každá náhrada vyplývající z ukončení smlouvy je rovněž považována za pohledávku za majetkovou podstatou.

Zákon posiluje platnost těchto smluv tím, že považuje za neplatnou jakoukoli doložku umožňující zrušit nebo vypovědět smlouvu pouze z toho důvodu, že jedna ze stran prohlásí úpadek.

Je-li to v zájmu insolvenčního řízení, může insolvenční správce (v případě pozastavení) nebo dlužník (v případě dohledu), požádat o to, aby insolvenční soudce tuto smlouvu ukončil. V takových případech musí soudce předvolat dlužníka v úpadku, insolvenčního správce a druhého účastníka smlouvy k soudu. Pokud dojde k dohodě mezi osobami, které se k soudu dostavily, vydá soudce příkaz k ukončení smlouvy. V opačném případě bude tento spor řešen formou incidenčního insolvenčního řízení a soudce rozhodne o veškerých záležitostech týkajících se navrácení plateb a náhrady škody, které budou zaúčtovány proti majetkové podstatě, což může být nevýhodné v případě, že se jedná o vysokou částku.

Ukončení z důvodu porušení smlouvy

Prohlášení úpadku nemá vliv na ukončení dvoustranných smluv z důvodu jejich následného porušení kteroukoli ze smluvních stran. V případě smluv s postupným plněním lze pravomoc k ukončení smlouvy vykonat také v případě, že k porušení došlo před prohlášením úpadku. I v případě, že existují důvody pro ukončení smlouvy, však soudce může s přihlédnutím k zájmům insolvenčního řízení nařídít plnění smlouvy, přičemž splatné platby nebo platby, které dlužník v úpadku musí provést, se zaúčtují proti majetkové podstatě.

Žaloby na ukončení smluv musí být předloženy insolvenčnímu soudci prostřednictvím incidenčního insolvenčního řízení. Jakmile je žádosti vyhověno (a tedy je odsouhlaseno ukončení smlouvy), pozbývají platnosti veškeré zbývající neuhrazené závazky, jejichž splatnost ještě nenastala. Pokud jde o splatné závazky, bude insolvenční řízení zahrnovat pohledávky věřitelů, kteří splnili své smluvní závazky, pokud k porušení ze strany dlužníka v úpadku došlo před prohlášením úpadku; pokud k němu došlo následně, budou pohledávky stran, které splnily své závazky, zaúčtovány proti majetkové podstatě. Tyto pohledávky budou zahrnovat i veškeré případné náhrady škody.

Článek 169 a násl. přepracovaného znění insolvenčního zákona obsahují ustanovení upravující účinky na pracovní smlouvy a následující článek upravuje účinky na manažerské smlouvy.

7 Jaké účinky má insolvenční řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli (s výjimkou probíhajících soudních řízení)?

Zákaz nových deklaratorních žalob

Soudci občanských a pracovněprávních soudů nemohou projednávat žaloby, které by měl rozhodovat insolvenční

soudce (v zásadě takové, které směřují proti majetku dlužníka v úpadku).

Pokud by byla některá taková žaloba omylem přijata k projednání, bude nařízeno ukončení všech řízení a veškeré provedené kroky budou neplatné. Soudci obchodních soudů se rovněž musí zdržet projednávání jakýchkoli žalob podaných po zahájení insolvenčního řízení až do jeho skončení, pokud tyto žaloby zahrnují pohledávky týkající se sociálních závazků vůči členům představenstva kapitálových společností v úpadku, kteří porušili své povinnosti, pokud existují důvody k likvidaci.

Účinky prohlášení úpadku na řízení o exekuci a výkonu rozhodnutí vůči majetku dlužníka

Obecným pravidlem je, že po zahájení insolvenčního řízení již nelze zahájit individuální, soudní ani mimosoudní exekuční řízení, ani nelze pokračovat ve výkonu správního rozhodnutí ani rozhodnutí o vymáhání daní proti majetku dlužníka v úpadku. Sankcí za porušení tohoto zákazu je prohlášení žaloby za neplatnou *ex lege*. Z tohoto pravidla existují dvě výjimky, kdy může vymáhání pokračovat i navzdory prohlášení úpadku až do schválení plánu likvidace:

a) správní exekuční řízení, v němž byly vydány příkazy k obstavení majetku; a

b) pracovně právní exekuční řízení, které zahrnuje obstavení majetku dlužníka v úpadku před prohlášením úpadku za předpokladu, že obstavený majetek není nezbytný pro to, aby dlužník mohl pokračovat ve své podnikatelské činnosti nebo ve výkonu svého povolání.

V případě probíhajícího výkonu rozhodnutí stanoví čl. 55 odst. 2, že probíhající úkony musí být ke dni prohlášení úpadku pozastaveny, aniž by tím bylo dotčeno vyřešení příslušných pohledávek v rámci insolvenčního řízení.

Pro uplatnění zástavního práva existují zvláštní pravidla, která jsou uvedena v následujícím oddíle, protože se s ní pojí i řešení dopadů na určité pohledávky.

8 Jaké účinky má insolvenční řízení na pokračování soudních řízení, které probíhají v okamžiku zahájení insolvenčního řízení?

Účinky na deklaratorní řízení, které probíhá v době rozhodnutí o úpadku

Deklaratorní řízení, jehož je dlužník účastníkem a která nebyla v době prohlášení úpadku dosud ukončena, budou pokračovat až do nabytí právní moci rozsudku. Řízení týkající se právnických osob, kterými se požaduje náhrada škody vůči jejich členům představenstva, likvidátorům nebo auditorům a která pokračují obvyklým procesním postupem, však budou ve výjimečných případech automaticky spojena s insolvenčním řízením.

Rozhodčí řízení: rozhodčí dohody, jichž je dlužník smluvní stranou, se v průběhu insolvenčního řízení stávají neplatnými (článek 52); zahájení rozhodčího řízení po prohlášení úpadku tedy není možné. Řízení, která již probíhají, budou pokračovat až do doby, kdy rozhodčí nález nabude právní moci.

Právo dlužníka v úpadku podat žalobu

Zákon stanoví, že dlužník v úpadku je oprávněn podat žalobu v souladu s pravomocemi, které mu zůstaly zachovány. Obecně platí, že pokud došlo k pozastavení pravomocí dlužníka, má insolvenční správce právo podávat žaloby neosobní povahy; byl-li na dlužníka uvalen dohled, žalobu může podat sám dlužník, a sice s příslušným schválením insolvenčního správce, pokud se tyto žaloby týkají majetku dlužníka. V případě dohledu platí, že pokud se insolvenční správce domnívá, že podání žaloby je v zájmu insolvenčního řízení vhodné, a dlužník ji nepodá, může soud k jejímu podání zmocnit správce.

9 Jaké jsou hlavní rysy účasti věřitelů na insolvenčním řízení?

Účast věřitelů na insolvenčním řízení

Věřitelé mohou podat soudci návrh na prohlášení úpadku a dlužník může tento návrh napadnout; v takovém případě se nařídí jednání a soudce vydá rozhodnutí formou usnesení. Pokud soudce zahájí insolvenční řízení, bude považováno za „obligatorní“, což obvykle znamená, že dlužníkovi je pozastavena pravomoc spravovat majetek a nakládat s ním a je nahrazen insolvenčním správcem.

V okamžiku prohlášení úpadku je věřitelům poskytnuta lhůta na přihlášení pohledávek v trvání jednoho měsíce od zveřejnění daného usnesení v Úředním věstníku (*Boletín Oficial del Estado*) a insolvenční správce musí informovat každého z věřitelů uvedených v dokumentaci dlužníka o odpovědnosti za přihlášení svých pohledávek. Pro věřitele se sídlem v zahraničí platí stejná lhůta. Toto přihlášení musí mít písemnou formu, musí být adresováno insolvenčnímu správci a musí identifikovat danou pohledávku s uvedením potřebných informací o její výši, datu jejího vzniku a splatnosti, o jejích vlastnostech a předpokládané klasifikaci, a pokud je uplatněno zvláštní přednostní právo, musí být uvedena aktiva nebo práva, kterých se platba týká, a jejich registrační údaje. Je nutno přiložit rovněž podpůrnou dokumentaci. Tato komunikace může probíhat elektronickou cestou.

Insolvenční správce musí rozhodnout o zařazení nebo vyloučení každé pohledávky a o její výši v seznamu věřitelů, který bude přiložen k jeho zprávě; rozhodne také o její klasifikaci. Věřitelé, kteří nesouhlasí s klasifikací nebo s výší pohledávky, případně věřitelé, kteří nejsou na daném seznamu uvedeni, mohou tuto zprávu napadnout ve lhůtě deseti dnů návrhem na incidenční insolvenční řízení, o němž soudce rozhodne rozsudkem. Před předložením zprávy (ve lhůtě deseti dnů před jejím předložením) zašle insolvenční správce elektronické sdělení těm věřitelům, jejichž adresy má k dispozici, a informuje je o navrhovaném seznamu věřitelů a soupisu pohledávek. Věřitelé, kteří s tím nesouhlasí, se na insolvenčního správce mohou písemně obrátit s cílem dosáhnout nápravy veškerých případných chyb nebo poskytnutí veškerých dalších potřebných informací.

Věřitelé se účastní rovněž fáze vyrovnání a fáze likvidace. Ve fázi vyrovnání mohou podat návrh na vyrovnání a mohou také nabídnout, že se připojí k předběžnému návrhu na vyrovnání, který předložil dlužník. V každém případě budou předvoláni na zasedání výboru věřitelů, který vyrovnání projedná a bude hlasovat o jeho schválení. K tomu je nezbytná účast většinových věřitelů v souladu s článkem 124 insolvenčního zákona. Tento postup může proběhnout rovněž v písemné podobě, pokud počet věřitelů přesáhne tři stovky.

Někteří věřitelé mohou napadnout schválení vyrovnání (ti, kteří se daného zasedání výboru nezúčastnili nebo ti, kteří byli neoprávněně zbaveni svého hlasovacího práva) a po schválení mohou věřitelé požadovat, aby vyrovnání nebylo provedeno.

Ve fázi likvidace mohou věřitelé dříve, než bude insolvenční řízení prohlášeno za ukončené, předložit připomínky k plánu likvidace předloženému insolvenčním správcem a k závěrečné zprávě.

Ve fázi klasifikace jsou věřitelé v postavení účastníka a mohou vznášet připomínky ke zprávě insolvenčního správce a ke stanovisku státního zastupitelství, avšak nejsou oprávněni podávat nezávislé žaloby na klasifikaci.

A konečně, pokud jde o uzavření insolvenčního řízení, mohou věřitelé v některých případech rovněž předložit připomínky, kterými toto uzavření napadají.

10 Jakým způsobem může insolvenční správce používat majetek v majetkové podstatě nebo s ním nakládat?

Nakládání s majetkem v majetkové podstatě v počáteční fázi

Vzhledem k tomu, že insolvenční řízení nepozastavuje činnost dlužníka, může dlužník po prohlášení úpadku i nadále nakládat se svým majetkem, a to v závislosti na stanoveném režimu dohledu nad jeho pravomocemi: pokud byl na dlužníka uvalen dohled, bude se na něj vztahovat povolení nebo souhlas ze strany insolvenčního správce, a pokud byly jeho pravomoci pozastaveny, bude insolvenční správce s jeho majetkem nakládat.

Až do schválení vyrovnání nebo až do zahájení fáze likvidace nelze v zásadě s majetkem v majetkové podstatě nakládat nebo jej zatížit bez souhlasu soudu. To se netýká:

- a) prodeje majetku, který insolvenční správce považuje za nezbytný pro zajištění životaschopnosti společnosti nebo požadavků na hotovost, které vyžaduje soudní řízení;
- b) prodeje majetku, který není nezbytný pro pokračování činnosti dlužníka, bude-li zaručeno, že jeho cena v zásadě odpovídá hodnotě, která byla tomuto majetku přiřazena v rámci soupisu, a
- c) nakládání s majetkem, který má zásadní význam pro pokračování činnosti dlužníka.

V posledním z těchto případů platí, že pokud nebylo dlužníkovi pozastaveno právo spravovat svůj majetek a

nakládat s ním, může insolvenční správce předem stanovit činnosti nebo operace spojené s podnikáním nebo obchodní činností dané společnosti, které může dlužník provádět sám v závislosti na jejich povaze a výši. Tyto kroky může dlužník také provádět od okamžiku prohlášení úpadku až do okamžiku, kdy insolvenční správce převezme své povinnosti.

Nakládání s majetkem v majetkové podstatě, ve fázi likvidace

Proces likvidace má dvě hlavní fáze:

a) provádění likvidačních operací v souladu s obecnými pravidly stanovenými zákonem v případě, že insolvenční soudce nestanovil zvláštní pravidla pro likvidaci (článek 405 a násl.);

b) úhrada věřitelům dlužníka v úpadku a za majetkovou podstatou, s výhradou, že tuto úhradu lze zahájit i v případě, že likvidační operace dosud neskončily.

Je však třeba upřesnit, že ne všechny likvidační operace se provádějí v této fázi řízení. Některý majetek může být zpeněžen během počáteční fáze za jiným účelem, než je úhrada věřitelům, například v následujících případech: je třeba zachovat majetkovou podstatu, aby mohl dlužník pokračovat ve své hospodářské činnosti; nebo aby věřitelé s přednostními nároky na lodě nebo letadla mohli tento majetek oddělit od majetkové podstaty pro účely výkonu činností, k nimž jsou oprávněni podle zvláštních právních předpisů; a konečně aby mohla pokračovat některá řízení o výkonu rozhodnutí zahájená jednotlivými přednostními věřiteli před zahájením insolvenčního řízení, jakož i řízení o výkonu správních rozhodnutí, pokud byl příkaz k obstavení majetku vydán před rozhodnutím o úpadku.

Zákon stanoví zvláštní pravidla pro prodej výrobních jednotek v průběhu jednotlivých fází insolvenčního řízení (přičemž se řídí zásadou zachování podniku) tak, aby byl veškerý majetek převeden jedinou kupní smlouvou, společně se zvláštními pravidly upravujícími převod závazků vyplývajících z dané činnosti.

Prodejem výrobních jednotek se v zásadě rozumí převod všech smluv, které průkazně souvisejí s danou činností, avšak nikoli převzetí dluhů vzniklých před zahájením insolvenčního řízení s výjimkou případů, kdy jsou kupující propojeni s dlužníkem nebo kdy tyto dluhy vyplývají z uplatnění pracovněprávních předpisů upravujících obchodní nástupnictví. V takových případech může soudce rozhodnout, že na kupujícího nepřechází povinnost uhradit částku mezd nebo náhrad, která nebyla uhrazena před převodem, a že tato částka bude kryta záručním mzdovým fondem (*Fondo de Garantía Salarial*). Aby bylo zajištěno pokračování činnosti podniku, může nový kupující se zaměstnanci uzavírat dohody o změně kolektivních pracovních podmínek.

11 Jaké pohledávky mají být přihlášeny za majetkovou podstatou dlužníka a jak se nakládá s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení?

Po zahájení insolvenčního řízení jsou pohledávky všech věřitelů bez ohledu na to, zda jsou nezajištěné nebo přednostní a bez ohledu na státní příslušnost a bydliště věřitelů zahrnuty mezi závazky dlužníka. Cílem tohoto postupu, který je založen na zásadách *par condicio creditorum* a je v souladu se zákonem o dividendách (*ley del dividendo*), je v případě zjištěné platební neschopnosti týkající se majetku dlužníka zajistit rovné zacházení se všemi pohledávkami, a zajistit tak úhradu všech jeho dluhů.

Existuje počáteční zásadní rozlišení mezi věřiteli dlužníka v úpadku a věřiteli, kteří nejsou insolvenčním řízením nijak dotčeni: věřiteli pohledávek za majetkovou podstatou.

Pohledávky za majetkovou podstatou taxativně upravuje článek 242 přepracovaného znění insolvenčního zákona, což znamená, že pohledávky, které v něm nejsou uvedeny, jsou považovány za pohledávky v rámci insolvenčního řízení. V zásadě a v převážné většině případů se jedná o pohledávky vzniklé po prohlášení úpadku, v důsledku řízení nebo pokračování činnosti dlužníka, případně o pohledávky vzniklé z důvodu mimosmluvní odpovědnosti. Spadají sem však i další případy, jako jsou například mzdové nároky za posledních 30 dnů odpracovaných před prohlášením úpadku a ve výši, která nepřesahuje dvojnásobek minimální zaručené mezdové mzdy, a pohledávky výživného buď dlužníka, nebo osob, k nimž má ze zákona vyživovací povinnost.

V ostatních případech jsou tyto pohledávky založeny na rozhodnutích vydaných v průběhu řízení; například při určování důsledků zrušení úkonů (*rescisión*) nebo v důsledku ukončení smluv.

Za pohledávku za majetkovou podstatou lze považovat rovněž polovinu výše pohledávek vyplývajících z nových peněžních příjmů poskytnutých v rámci dohody o refinancování.

V případě likvidačního řízení se pohledávkami za majetkovou podstatou myslí také pohledávky, které byly dlužníkovi v úpadku přiznány v rámci vyrovnání v souladu s ustanoveními daného článku.

Pohledávky za majetkovou podstatou jsou „odčitatelné předem“, tj. mají přednost před všemi ostatními pohledávkami a nejsou dotčeny zastavením růstu úroků.

Mzdové pohledávky za posledních 30 pracovních dnů musí být uhrazeny okamžitě. Ostatní pohledávky za majetkovou podstatou se hradí, jakmile nastane jejich splatnost, insolvenční správce však může toto pravidlo změnit, pokud je to nezbytné v zájmu insolvenčního řízení a pokud je k dispozici majetek v dostatečné výši umožňující úhradu všech pohledávek za majetkovou podstatou.

Zákon však stanoví zvláštní pravidla (článek 473) pro případy, kdy majetek dlužníka v úpadku pravděpodobně není dostačující k úhradě pohledávek za majetkovou podstatou. V takových případech je povinné ukončení insolvenčního řízení. Pokud správce předpokládá tuto eventualitu, musí o tom informovat soudce a provést úhradu těchto pohledávek za majetkovou podstatou v určitém pořadí.

12 Jaká pravidla platí pro přihlašování, přezkum a uznávání pohledávek?

V okamžiku prohlášení úpadku je věřitelům poskytnuta lhůta na přihlášení pohledávek v trvání jednoho měsíce od zveřejnění daného usnesení v Úředním věstníku (*Boletín Oficial del Estado*) a insolvenční správce musí informovat každého z věřitelů uvedených v dokumentaci dlužníka o odpovědnosti za přihlášení svých pohledávek. Pro tyto účely není předepsán žádný zvláštní formulář. Neexistuje ani odlišná lhůta pro věřitele, kteří mají bydliště v zahraničí, použijí se pro ně však ustanovení článků 53 a 55 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení.

Přihlášení pohledávky musí mít písemnou formu, musí být adresováno insolvenčnímu správci a musí identifikovat danou pohledávku s uvedením potřebných informací o její výši, datu jejího vzniku a splatnosti, o jejích vlastnostech a předpokládané klasifikaci, a pokud je uplatněno zvláštní přednostní právo, musí být uvedena aktiva nebo práva, kterých se platba týká, a jejich registrační údaje. Je nutno přiložit rovněž podpůrnou dokumentaci. Tato komunikace může probíhat elektronickou cestou.

Insolvenční správce musí rozhodnout o zařazení nebo vyloučení každé pohledávky a o její výši v seznamu věřitelů, který bude přiložen k jeho zprávě; rozhodne také o její klasifikaci. Věřitelé, kteří nesouhlasí s klasifikací nebo s výší pohledávky, případně věřitelé, kteří nejsou na daném seznamu uvedeni, mohou tuto zprávu napadnout ve lhůtě deseti dnů návrhem na incidenční insolvenční řízení, o němž soudce rozhodne rozsudkem. Před předložením zprávy (ve lhůtě deseti dnů před jejím předložením) zašle insolvenční správce elektronické sdělení těm věřitelům, jejichž adresy má k dispozici, a informuje je o navrhovaném seznamu věřitelů a soupisu pohledávek. Věřitelé, kteří s tím nesouhlasí, se na insolvenčního správce mohou písemně obrátit s cílem dosáhnout nápravy veškerých případných chyb nebo poskytnutí veškerých dalších potřebných informací.

Pokud věřitelé neoznámí své pohledávky včas, může je insolvenční správce nebo soudce při rozhodování o napadení seznamu věřitelů i přesto na tento seznam zařadit, budou však zde mít podřízený status. Avšak pohledávky podle čl. 86 odst. 3, pohledávky vyplývající z dokumentace dlužníka, pohledávky obsažené v exekčním titulu, pohledávky zajištěné zástavním právem zapsaným do veřejného rejstříku, pohledávky, které jsou zaznamenány v insolvenčním řízení nebo v jiném soudním řízení jiným způsobem a pohledávky, které musí být ověřeny orgány veřejné správy, nebudou mít podřízený status z uvedených důvodů a budou klasifikovány odpovídajícím způsobem.

Pohledávky, které nesplňují ani tato kritéria pro zařazení na seznam a které byly přihlášeny po uplynutí lhůty, ztrácejí nárok na to, aby byly uhrazeny v rámci insolvenčního řízení.

13 Jaká pravidla platí pro rozdělování výtěžku? Jaké je pořadí pohledávek a práv věřitelů?

Zákon rozděluje pohledávky v rámci insolvenčního řízení do tří kategorií (článek 269): přednostní, nezajištěné a podřízené. Přednostní pohledávky se pak dále dělí na zvláštní a obecné a v tomto rámci ještě do jednotlivých tříd způsobem stanoveným v článku 287. Klasifikace pohledávek v insolvenčním zákoně se provádí na základě automatického přístupu. Kategorie nezajištěných pohledávek je zbytková: veškeré pohledávky, které nespádají do zbývajících dvou kategorií přednostních nebo podřízených pohledávek, jsou nezajištěné.

A) Pohledávky se zvláštním přednostním postavením (článek 270): pohledávky se zvláštním přednostním postavením zahrnují:

1. Pohledávky zajištěné dobrovolně zřízenou či zákonnou hypoteční zástavou na movitý nebo nemovitý majetek, nebo zástavním právem bez skutečné držby na majetek nebo práva zatížená hypotečním nebo zástavním právem.
2. Pohledávky, které jsou v rámci zástavního užívacího práva na nemovitost (*anticresis*) zajištěny příjmem ze zatížené nemovitosti.
3. Refakční pohledávky (*créditos refaccionarios*) vyplývající z renovace majetku, včetně pohledávek zaměstnanců týkajících se předmětů, které vyrobili, po dobu, kdy jsou majetkem dlužníka v úpadku nebo se nacházejí v jeho držení.
4. Pohledávky z plateb finančního leasingu nebo splátkového prodeje movitého nebo nemovitého majetku ve prospěch pronajímatelů nebo prodejců, případně finančních podporovatelů, které se týkají majetku pronajímaného nebo prodávaného s výhradou vlastnického práva, se zákazem nakládání nebo s rozvazovací podmínkou v případě nezaplacení.
5. Pohledávky zajištěné zaknihovanými cennými papíry, týkající se zatížených cenných papírů.
6. Pohledávky zajištěné zástavním právem zřízeným úřední listinou, které se týká zastaveného majetku nebo práv v držení věřitele nebo třetí osoby.

Zvláštní přednostní postavení se bude týkat pouze té části pohledávky, která nepřekročí hodnotu příslušné záruky zaznamenané v seznamu věřitelů. Částka pohledávky, která přesahuje částku, jíž je přiznáno zvláštní přednostní postavení, bude klasifikována podle své povahy.

B) Pohledávky s obecným přednostním postavením (článek 280) zahrnují:

1. Mzdové pohledávky, které nemají zvláštní přednostní postavení, jejichž částka je vypočtena vynásobením trojnásobku minimální mezioborové mzdy počtem dnů, za něž mzda nebyla dosud uhrazena; úhrady vyplývající z ukončení smluv, jejichž částka odpovídající zákonnému minimu je vypočtena na základě nejvýše trojnásobku minimální mezioborové mzdy; odškodnění pracovních úrazů a nemocí z povolání, k nimž došlo před prohlášením úpadku.
2. Částky odpovídající srážkám na daně a sociální zabezpečení, které dlužník v úpadku dluží v souladu se svou zákonnou povinností.
3. Pohledávky fyzických osob vyplývající z pracovní činnosti osob samostatně výdělečně činných a pohledávky vůči autorům za postoupení práv na dílo podléhající ochraně duševního vlastnictví, vzniklé během šesti měsíců před prohlášením úpadku.
4. Daňové pohledávky a další veřejnoprávní pohledávky, jakož i pohledávky vůči sociálnímu zabezpečení, které nemají zvláštní přednostní postavení. Toto přednostní právo lze uplatnit až na 50 % celkových pohledávek daňového úřadu a až na 50 % celkových pohledávek systému sociálního zabezpečení.
5. Pohledávky vyplývající z mimosmluvní občanské odpovědnosti.

6. Pohledávky vyplývající z nových peněžních příjmů poskytnutých v rámci dohody o refinancování, která splňuje podmínky stanovené v čl. 71 odst. 6, a ve výši, která nebyla uznána jako pohledávka za majetkovou podstatou.
7. Až 50 % částky pohledávek věřitele – který podal insolvenční návrh –, jež nejsou považovány za podřízené.

C) Podřízené pohledávky jsou uvedeny v článku 281:

1. Pohledávky, které byly přihlášeny pozdě, pokud se netýkají povinně uznávaných pohledávek nebo nevyplývají ze soudních rozhodnutí.
2. Pohledávky, které jsou na základě smluvní dohody podřízené.
3. Pohledávky týkající se přírůžek a úroků.
4. Pohledávky vyplývající z pokut a sankcí.
5. Pohledávky osob, které mají k dlužníkovi v úpadku zvláštní vztah, za podmínek uvedených v tomto zákoně.
6. Pohledávky, které se z důvodu zrušení úkonů v insolvenčním řízení (*rescisión concursal*) stanou pohledávkami ve prospěch strany, o níž se v daném soudním rozhodnutí prohlásí, že v případě napadeného aktu nejednala v dobré víře.
7. Pohledávky vyplývající ze smluv se vzájemnými závazky nebo v případě obnovení za situací stanovených v příslušném ustanovení.

Úhrada pohledávek

Pohledávky se zvláštním přednostním postavením se hradí z majetku a práv, která jsou předmětem řízení, bez ohledu na to, zda podléhají individuálnímu nebo kolektivnímu vymáhání. Na tyto pohledávky se vztahují zvláštní pravidla, která opravňují insolvenčního správce, aby je uhradil z majetkové podstaty, aniž by zpeněžil konkrétní majetek, a uvolnil tak jeho zatížení. Je také možné prodat tento majetek, přičemž bude nadále trvat existence zástavního práva a kupující převezme závazky dlužníka. Prodej tohoto majetku se řídí zvláštními pravidly, která stanoví zákon v článku 429 a násl.

Pohledávky s obecným přednostním postavením jsou hrazeny podle svého pořadí a poměrným způsobem v rámci každé kategorie. Následně jsou uhrazeny nezajištěné pohledávky, soudce však může na žádost insolvenčního správce a za určitých podmínek změnit pořadí plateb. Nezajištěné pohledávky jsou hrazeny poměrně podle likvidity majetku, který tvoří majetkovou podstatu.

Podřízené pohledávky jsou uhrazeny jako poslední a podle pořadí uvedeného v článku 309.

14 Jaké jsou podmínky pro skončení insolvenčního řízení a jeho účinky (zejména vyrovnáním)?

A) Vyrovnání s věřiteli

Po počáteční fázi insolvenčního řízení, v níž došlo ke konečnému vymezení aktiv a pasiv, která jsou předmětem řízení, existují dvě možná řešení: vyrovnání s věřiteli nebo likvidace.

Jak dlužník, tak i věřitelé, jichž se týká více než pětina závazků, mohou podat návrh na vyrovnání. Obsah tohoto návrhu na vyrovnání je stanoven v člancích 317 a násl. přepracovaného znění insolvenčního zákona a zahrnuje návrhy na prominutí části dluhu (snížení hodnoty) pohledávek, odklad splatnosti závazku (odkladné lhůty), strukturální změny (fúze, rozdělení, transformace společnosti v úpadku) či převod podniku nebo výrobní jednotky.

Ke schválení vyrovnání insolvenčním soudcem musí být návrh podpořen věřiteli tak, aby se dosáhlo požadované zákonné většiny (článek 376 a násl.)

Vyrovnání nabývá účinnosti dnem vyhlášení rozsudku, který ho schvaluje, a od tohoto okamžiku končí účinky insolvenčního řízení a nahrazují se účinky stanovenými v dohodě o vyrovnání. Končí rovněž úloha insolvenčního správce. Vyrovnání je závazné pro dlužníka a nezajištěné a podřízené věřitele, stejně jako pro přednostní věřitele, kteří hlasovali pro jeho návrh. Může být závazné rovněž pro přednostní věřitele v závislosti na většině dosažené při jeho schvalování. Jakmile je vyrovnání provedeno, soudce tuto skutečnost oznámí a nařídí ukončení insolvenčního řízení.

V případě nedodržení dohody o vyrovnání může kterýkoli z věřitelů požádat soudce o prohlášení o nedodržení dohody.

Ukončení insolvenčního řízení

Důvody ukončení insolvenčního řízení jsou uvedeny v článku 465 přepracovaného znění insolvenčního zákona. Insolvenční řízení lze v zásadě ukončit z následujících důvodů:

- a) Provinciální soud (*Audiencia Provincial*) zruší rozhodnutí o prohlášení úpadku;
- b) je vyhlášeno, že bylo dodrženo vyrovnání;
- c) majetek, který je předmětem řízení, prokazatelně nedostačuje k uhrazení pohledávek za majetkovou podstatou;
- d) prokazatelně došlo k úhradě všech uznaných pohledávek nebo k úplnému uspokojení věřitelů jinými prostředky;
- e) po skončení počáteční fáze všichni věřitelé upustí od řízení nebo z něho odstoupí.

Ukončení řízení musí schválit soud a dotčené strany proti němu mohou podat námitky. V zákoně existují zvláštní ustanovení pro případ ukončení insolvenčního řízení z důvodu, že majetek dlužníka nedostačuje na úhradu pohledávek za majetkovou podstatou. To lze ověřit na základě vlastního návrhu dlužníka na zahájení řízení; soudce v takovém případě jediným rozhodnutím současně zahájí i ukončí insolvenční řízení.

Je-li insolvenční řízení prohlášeno za ukončené, pozbývají platnosti veškerá omezení výkonu pravomocí dlužníka. Je-li dlužníkem fyzická osoba, zákon stanoví zvláštní pravidla pro osvobození dlužníka od úhrady pohledávek, které nebyly uhrazeny v průběhu insolvenčního řízení. Požadavky na toto osvobození jsou stanoveny v článku 486 a násl. Dlužník musí jednat v dobré víře a musí plnit určité povinnosti. O poskytnutí této výhody musí požádat samotný dlužník a mohou se k ní vyjádřit insolvenční správce i věřitelé. Tuto výhodu lze v určitých případech zrušit, například pokud se zlepší finanční situace dlužníka nebo pokud dlužník neplní splátkový kalendář, k němuž se zavázal v souvislosti s úhradou dluhů, na které se tato výhoda nevztahuje.

15 Jaká práva mají věřitelé po skončení insolvenčního řízení?

V případě, že je insolvenční řízení týkající se dlužníka, který je právnickou osobou, ukončeno v důsledku likvidace, ztratí tato osoba svou právní subjektivitu.

Pokud k tomuto ukončení dojde v důsledku provedení vyrovnání, znamená to, že věřitelům byly uhrazeny jejich pohledávky v souladu s příslušnými ustanoveními. Přednostní věřitelé, kteří dohodu o vyrovnání nepodepsali, mohou za určitých okolností pokračovat v individuálním výkonu rozhodnutí nebo tento výkon rozhodnutí zahájit.

Během provádění dohody o vyrovnání, je rovněž možné, že dlužník ztratí právní subjektivitu v důsledku procesu strukturální změny, jenž stanoví převzetí těchto pohledávek novou společností nebo nástupnickou společností.

V případě dlužníků, kteří jsou fyzickými osobami, znamená ukončení insolvenčního řízení z důvodu likvidace nebo nedostatečné výše majetkové podstaty, že věřitelé mohou proti dlužníkovi zahájit individuální výkony rozhodnutí, pokud nebyl osvobozen od povinnosti uhradit nesplacené pohledávky způsobem uvedeným v článku 178a.

Opětovné zahájení insolvenčního řízení

Prohlášení úpadku dlužníka, který je fyzickou osobou, do pěti let po ukončení předchozího insolvenčního řízení z důvodu likvidace nebo nedostatečné výše majetkové podstaty, se považuje za opětovné zahájení původního řízení.

V případě dlužníků, kteří jsou právnickými osobami, bude opětovné zahájení insolvenčního řízení, které bylo ukončeno z důvodu likvidace nebo nedostatečné výše majetkové podstaty, nařízeno stejným soudem, který projednával první řízení, bude projednáno ve stejném řízení a omezí se na fázi likvidace majetku a práv, které se objevily následně.

V roce následujícím po datu rozhodnutí, jímž bylo ukončeno insolvenční řízení na základě nedostatečné výše majetkové podstaty, mohou věřitelé požádat o opětovné zahájení tohoto řízení za účelem přijetí opatření vedoucích k vymáhání pohledávek s uvedením konkrétních opatření, která mají být zahájena, nebo s písemným uvedením relevantních skutečností, které by mohly vést ke klasifikaci úpadku jako úpadku z viny dlužníka, s výjimkou případů, kdy byl vydán rozsudek o klasifikaci v ukončeném insolvenčním řízení.

16 Kdo ponese náklady vzniklé v insolvenčním řízení?

Podle článku 242 přepracovaného znění insolvenčního zákona představují veškeré právní náklady, které jsou nezbytné k podání insolvenčního návrhu a k jeho provedení, pohledávky za majetkovou podstatou. To se týká zejména veškerých pohledávek vyplývajících z právních nákladů a výdajů nezbytných k podání návrhu na prohlášení úpadku, jakož i k samotnému prohlášení úpadku, dále k přijetí předběžných opatření, ke zveřejnění soudních rozhodnutí stanovených tímto zákonem a k účasti dlužníka v úpadku a insolvenčního správce a jejich právních zástupců v celém konkursním řízení a v incidenčním řízení, pokud je jejich účast právně závazná nebo je v zájmu majetkové podstaty, až do okamžiku, kdy nabude účinnosti vyrovnání, případně až do ukončení insolvenčního řízení, s výjimkou pohledávek vyplývajících z opravných prostředků podaných proti rozhodnutím soudu, pokud jsou zcela nebo částečně zamítnuty a je výslovně nařízena úhrada nákladů.

Podle bodu 3 téhož článku jsou do pohledávek za majetkovou podstatou zahrnuty také právní náklady a výdaje vyplývající z účasti a právního zastoupení dlužníka, insolvenčního správce nebo oprávněných věřitelů v řízeních, která v zájmu majetkové podstaty pokračují nebo jsou zahájena v souladu s tímto zákonem, s výjimkou ustanovení týkajících se případů odstoupení, přijetí, vypořádání nebo samostatné obhajoby dlužníka, a to – v příslušných případech – do výše množstevních limitů, které jsou v tomto zákoně stanoveny.

V případech ukončení insolvenčního řízení kvůli nedostatečné výši majetkové podstaty musí být pohledávky vyplývající z právních nákladů a výdajů uhrazeny před všemi ostatními pohledávkami za majetkovou podstatou s výjimkou pohledávek zaměstnanců a pohledávek výživného (článek 473).

Odměna insolvenčního správce se uplatňuje jako pohledávka za majetkovou podstatou a její výši stanoví soudce v souladu se sazebníkem odměn schváleným zákonem; v současné době platí sazebník odměn schválený královským nařízením č. 1860/2004 ze dne 6. září 2004. Článek 84 stanoví zvláštní pravidla pro určení a účinky odměny.

Zákon stanoví možnost jmenovat pověřené asistenty, jejichž úkolem je pomáhat insolvenčnímu správci, který hradí jejich odměnu.

17 Jaká pravidla platí pro neplatnost, odporovatelnost nebo neúčinnost právních jednání poškozujících společný zájem věřitelů?

Právní úprava opatření na zrušení úkonů v insolvenčním řízení se nachází v článku 226 a násl. přepracovaného znění insolvenčního zákona. Tato ustanovení prošla postupnými změnami, zejména v souvislosti s povahou „ochranných mechanismů“ dohod o refinancování.

Článek 226 obsahuje právní systém upravující vracení již vyplacených částek na základě obecné doložky, jež prohlašuje veškeré úkony dlužníka, které „poškozují majetkovou podstatu“, za „zrušitelné“ bez ohledu na to, zda byly, či nebyly vedeny úmyslem „uvést v omyl“. Pro zrušení úkonů platí konkrétní lhůta: lze se domáhat zrušení úkonů učiněných do dvou let před datem prohlášení úpadku.

A) Lhůta na zrušení úkonů

Zákon stanoví konkrétní lhůtu na zrušení úkonů učiněných do dvou let před prohlášením úpadku.

B) Pojem „majetková újma“

Opatření, která dlužník provede během „napadnutelného období“, jsou zrušitelná, neboť poškozují majetkovou podstatu. Majetkovou újmu musí uspokojivě prokázat strana, která podává stížnost. Vzhledem k tomu, že je obvykle obtížné prokázat poškozující úkony, umožňuje insolvenční zákon (*Ley Concursal*) podat žalobu na základě souboru domněnek. Jak je tomu i v jiných oblastech zákona, domněnky mohou být nevyvratitelné (*ser iuris et de iure*) nebo vyvratitelné (*iuris tantum*). Proto platí, že:

a) majetková újma se považuje za nevyvratitelnou ve dvou případech:

- i) v případě volného nakládání s majetkem s výjimkou darů za účelem jejich použití; a
- ii) v případě plateb a jiných úkonů vedoucích k úhradě závazků, jejichž splatnost nastane po prohlášení úpadku, pokud nejsou zajištěny zástavním právem; v takovém případě domněnka připouští důkazy o opaku;

b) domněnka majetkové újmy je považována za vyvratitelnou ve třech případech:

- i) v případě převodu majetku za úplatu na osoby se zvláštním vztahem k dlužníkovi v úpadku;
- ii) v případě zajištění majetku zástavním právem ve prospěch již existujících závazků nebo ve prospěch nových závazků uzavřených jako náhrada za závazky předchozí, a
- iii) u plateb nebo jiných úkonů, jejichž cílem je vypořádat závazky zajištěné zástavním právem, jejichž splatnost nastane po prohlášení úpadku.

C) Postup

Aktivní legitimace k podání žalob na zrušení v insolvenčním řízení náleží insolvenčnímu správci. Zákon však za účelem ochrany věřitelů před nečinností insolvenčních správců stanoví subsidiární legitimaci či legitimaci druhého stupně pro věřitele, kteří insolvenčního správce písemně vyzvali k podání žaloby na zrušení úkonů v případě, že insolvenční správce tuto žalobu nepodal do dvou měsíců od data předložení uvedené žádosti. Zákon obsahuje pravidla, jejichž cílem je zajistit, aby insolvenční správci skutečně vykonávali svou úlohu, kterou je zajistit integritu majetkové podstaty. U žalob proti dohodám o refinancování má aktivní legitimaci výlučně insolvenční správce bez možnosti subsidiární legitimace.

Za účelem ochrany dohod o refinancování existují zvláštní pravidla vyplývající z nedávných legislativních změn, jež definují ochranné mechanismy, které u těchto dohod (schválených za určitých podmínek) znemožňují podání žaloby na zrušení (článek 604 přepracovaného znění insolvenčního zákona).

Jak lze zabránit úpadku schválením plánu restrukturalizace?

Předpisy týkající se úpadku umožňují, aby dlužníci měli přístup ke dvěma mechanismům restrukturalizace svého dluhu, k oznámení o zahájení jednání s věřiteli nebo k formalizaci plánu restrukturalizace.

Každá fyzická nebo právnická osoba vykonávající podnikatelskou nebo profesní činnost může oznámit zahájení jednání s věřiteli nebo požádat přímo o schválení plánu restrukturalizace v souladu s ustanoveními této knihy (článek 583 přepracovaného znění insolvenčního zákona) ^[1].

Aby měl dlužník přístup k oběma postupům restrukturalizace, může se nacházet v jedné z těchto situací platební neschopnosti: pravděpodobnost platební neschopnosti, stav bezprostředně hrozící nebo aktuální platební neschopnosti, přičemž v tomto posledně uvedeném případě je nutné, aby nebyl přijat k projednání žádný návrh na obligatorní řízení (článek 636 přepracovaného znění insolvenčního zákona).

Kromě tradičních kategorií platební neschopnosti – tedy aktuální a bezprostředně hrozící platební neschopnosti – se objevuje třetí kategorie nazvaná pravděpodobná platební neschopnost, k níž dochází v případě, že je objektivně předvídatelné, že v případě neexistence plánu restrukturalizace nebude dlužník schopen v příštích

dvou letech pravidelně splácet své závazky. Tato nová kategorie vyplývá z čl. 2 odst. 2 směrnice, který se týká pravděpodobného úpadku, k němuž (jak vyplývá z 22. bodu odůvodnění) podle všeho dochází ve fázi, jež předchází hrozícímu úpadku (bezprostředně hrozící platební neschopnosti).

Oznámení o zahájení jednání s věřiteli za účelem dosažení dohody o restrukturalizaci poskytne dlužníkovi lhůtu tří měsíců na to, aby mohl klidně jednat s věřiteli, přičemž dosáhne pozastavení jednotlivých výkonů rozhodnutí týkajících se majetku nezbytného k pokračování v činnosti a zamezí zahájení dalších výkonů rozhodnutí (s výjimkou veřejných pohledávek). Rovněž se dosáhne pozastavení návrhů věřitelů na obligatorní řízení, čímž se zajistí, že jednání budou moci probíhat bez dalšího rizika či možného ukončení smluv nezbytných pro kontinuitu činnosti. Novým prvkem je, že soudce může povolit pozastavení návrhů na dobrovolné řízení, dokud účinky oznámení platí.

Účinky oznámení o zahájení jednání, pozastavení jednotlivých výkonů rozhodnutí a pozastavení návrhů na obligatorní řízení zůstávají zachovány po dobu tří měsíců jednání (přičemž soud může tuto lhůtu prodloužit o tři měsíce, článek 607 přepracovaného znění insolvenčního zákona). Situace platební neschopnosti, která byla důvodem k oznámení, musí být vyřešena, a to buď dosažením dohody o plánu restrukturalizace, o jehož schválení lze požádat, nebo zahájením dobrovolného řízení ve lhůtě jednoho následujícího měsíce. V každém případě budou účinky oznámení zrušeny, aniž by bylo možno v této lhůtě podat druhé oznámení o zahájení jednání. Aby tak dlužník mohl učinit, musí počkat jeden rok.

Po těchto jednáních lze uzavřít dohodu o restrukturalizaci – druhé předkonkurzní řízení stanovené ve španělských právních předpisech.

Za plány restrukturalizace se považují plány, jejichž cílem je změna složení, podmínek nebo struktury aktiv a pasiv dlužníka nebo jeho vlastního kapitálu, včetně převodů aktiv, výrobních jednotek nebo celého podniku, jakož i veškeré nezbytné provozní změny nebo kombinace těchto prvků (článek 614 přepracovaného znění insolvenčního zákona).

Plán je široce vymezený, dokonce jsou povoleny plány likvidace podniku, a to za předpokladu, že jde o podniky životaschopné a že existují záruky umožňující jak schválení plánů, tak jejich napadení akcionáři a/nebo věřiteli.

Plán proto může zahrnovat restrukturalizaci aktiv (změna složení nebo podmínek, včetně možnosti ukončení smluv v zájmu úpadkového řízení) nebo pasiv či vlastního kapitálu (kapitalizace pohledávek nebo operace spočívající ve snížení a poté okamžitým navýšení základního kapitálu, tzv. *operaciones acordeón*), nebo může dokonce stanovit převod aktiv, výrobní jednotky nebo fungujícího podniku nebo jiné provozní změny (jako jsou opatření v oblasti zaměstnanosti) nebo kombinaci uvedených opatření. Může se jednat o operace spočívající ve zvýšení nebo snížení základního kapitálu, strukturální změny a/nebo prodej základních aktiv, které budou vyžadovat zapojení akcionářů.

Krom toho je třeba zdůraznit, že se v opatřeních zahrnujících závazky nepoužije zásada univerzality, protože není nutné zahrnout veškeré závazky, aniž by byla dotčena existence zákonných výjimek (pohledávky na výživném, pohledávky vyplývající z mimosmluvní odpovědnosti, pohledávky zaměstnanců, kromě pohledávek vrcholného vedení, článek 633); dobrovolné výjimky mohou být uděleny rozhodnutím osoby, která plán navrhuje. Je na dlužníkovi, aby určil závazky, které si přeje zahrnout do plánu restrukturalizace.

Ne všechny plány restrukturalizace musí být schváleny soudem, zapojení soudu je omezeno na určité případy.

Takové zapojení se předpokládá v případě plánů restrukturalizace, v nichž se počítá s rozšířením jejich účinků na nesouhlasící věřitele (*acreedores disidentes*) v rámci jedné kategorie, na celé kategorie nesouhlasících věřitelů nebo dokonce na akcionáře, kteří se během hlasování vyslovili proti uvedeným plánům (čl. 615 odst. 1 přepracovaného znění insolvenčního zákona), nebo v případě, že je nezbytné chránit plán a záruky, úkony nebo transakce, jež jsou v něm stanoveny, před obecnými pravidly, jež se týkají opatření na zrušení úkonů v úpadkovém řízení, nebo udělit určitá privilegia v rámci daného financování poskytnutého nebo přislíbeného v souvislosti s plánem restrukturalizace v kontextu následného úpadkového řízení (čl. 615 odst. 2 přepracovaného znění insolvenčního zákona).

Jakmile je dosaženo nezbytné většiny a jsou splněny požadavky na obsah a formu, mohou dlužník nebo věřitelé požádat soudce o soudní schválení plánu, aby vyvolal zákonem stanovené účinky a mohl být vůči stranám vymahatelný. Pokud jde o schválení plánu, mohou nesouhlasící strany tento plán napadnout u provinčního soudu

(*Audiencia Provincial*), pokud se navrhovatel nerozhodl pro schvalovací postup s právem být vyslechnut nebo pro předběžné právní napadení.

Jaké postupy musí dodržovat mikropodniky v platební neschopnosti?

Prostřednictvím reformy, kterou přinesl zákon č. 16/2022 z 5. září 2022, jímž se směrnice (EU) 2019/1023 provádí ve vnitrostátním právu, se do přepracovaného znění insolvenčního zákona vkládá kniha III věnovaná zvláštnímu postupu pro mikropodniky (fyzické nebo právnické osoby), které splňují podmínky stanovené v článku 685 a které se nacházejí v situaci pravděpodobné platební neschopnosti, aktuální platební neschopnosti nebo bezprostředně hrozící platební neschopnosti.

Jedná se o online postup, který je založen na standardních formulářích a který umožňuje rychlé schválení „plánu kontinuity“ podnikatelských činností, společně se snížením hodnoty dluhu a odkladem splatnosti pohledávek, nebo „likvidací“ aktiv a zánikem právní subjektivity společnosti, pokud není možné, aby společnost v činnosti pokračovala.

Tohoto řízení se účastní dlužník, věřitelé a v některých případech, pokud jeho účast není povinná, také insolvenční správce.

Jak je u fyzické osoby regulováno oddlužení v případě nesplacených dluhů?

Dlužník, který je fyzickou osobou, ať už se jedná o podnikatele či nikoli, může požádat o oddlužení v případě nesplacených dluhů za podmínek stanovených v přepracovaném znění insolvenčního zákona (články 486 a násl.), pokud je dlužníkem v dobré víře. Dlužník si může vybrat jeden ze dvou způsobů: 1. dodržení splátkového kalendáře bez předchozí likvidace majetkové podstaty, 2. nebo likvidaci svého majetku a práv.

Za předpokladu, že byly splněny hmotněprávní a procesní požadavky se oddlužení vztahuje na všechny nesplacené dluhy, a to s výjimkami stanovenými v článku 489 (dluhy spojené s mimosmluvní občanskoprávní odpovědností, občanskoprávní odpovědností vyplývající z trestného činu, výživné, veřejnoprávní pohledávky (nad 10 000 EUR), náklady a výdaje spojené s návrhem na oddlužení, dluhy zajištěné hmotnou zárukou.

V některých případech může být oddlužení zrušeno a v žádném případě se nevztahuje na třetí osoby, které mají na základě právního nebo smluvního ustanovení povinnost uhradit dluh, který byl předmětem oddlužení.

[1] Ustanovení čl. 583 druhého pododstavce přepracovaného znění insolvenčního zákona vylučuje dlužníky, kterými jsou:

- a) pojišťovny nebo zajišťovny,
- b) úvěrové instituce,
- c) investiční subjekty nebo subjekty kolektivního investování,
- d) ústřední protistrany,
- e) centrální depozitáře cenných papírů,
- f) další finanční instituce a subjekty a subjekty tvořící územní organizaci státu, veřejné subjekty a jiné veřejnoprávní subjekty (článek 583 odst. 3 přepracovaného znění insolvenčního zákona).

■ Poslední aktualizace: 23/05/2025

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.